

Az Alkotmánybíróság döntésének tájékoztató jelleggel közzétett, nem hivatalos szövege. A hivatalos közzétételre a Magyar Közlönyben, illetve az Alkotmánybíróság Határozatai című hivatalos lapban kerül sor.

IV/1682/2023.

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény 243. § (2a) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

Indokolás

- [1] 1. A személyesen eljáró indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (2) bekezdése alapján alkotmányjogi panaszt nyújtott be.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz szerint a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Vht.) 243. § (2a) bekezdése alaptörvény-ellenes, ezért az indítványozó kérte annak megsemmisítését.
- [3] Alkotmányjogi panaszában az önálló bírósági végrehajtó indítványozó előadta, hogy hivatalából 2021-ben az ellene indított fegyelmi eljárás jogerős befejezéséig felfüggesztették. A Vht. 245. § (1) bekezdése alapján helyettesnek kell eljárnia, ha a végrehajtót a hivatalából felfüggesztették. Az indítványozó előadása szerint ennek alapján a Magyar Bírósági Végrehajtói Kar (a továbbiakban: MBVK) hivatalvezetője okiratában felhívta „bejelentett állandó helyettesemet a helyettesi feladatainak ellátásra, mivel ő került korábban megállapodás alapján feltüntetésre helyettesként a végrehajtók névjegyzékében”. Az indítványozó sérelmezte, hogy az általa megnevezett helyettes a helyettesítési feladatok ellátását teljes egészében átszervezte a saját érdekeltségébe, tehát minden, az indítványozó álláshelyén indult ügyben történő befizetést a saját irodája számlájára irányított a saját számlaszámának megadásával, miközben a működési költségeket továbbra is az indítványozó fizette. Az indítványozó állította, hogy „2023. 07. 18. napján a helyettesítés megszüntetésre került és új helyettest jelöltem meg” az ügyek vitelére. Azt is állította továbbá, hogy az MBVK hivatalvezetőjének döntésére vár annak érdekében, hogy irodája zavartalanul működjön. Több ízben is próbálta felhívni a helyettest arra, hogy a

jogszabályok betartásával lássa el kötelességét, „de érdemi megoldás helyett, ellenséges magatartást (fenyegetőzött) tanúsított” vele szemben. Az indítványozó állítása szerint az „előadott állapot így mind a mai napig fennáll”.

- [4] Az indítványozó hivatkozott arra, hogy az Alkotmánybíróság a 6/2023. (VI. 6.) AB határozatában megállapította, hogy a bírósági végrehajtó állandó helyettes általi helyettesítésével és a végrehajtói szolgálat átadásával, átvételével összefüggő elszámolás, ügyvitel, valamint ügykezelés részletszabályairól szóló 38/2022. (IX. 30.) SZTFH rendelet (a továbbiakban: R.) 6. §-a alaptörvény-ellenes, ezért azt hatálybalépésére visszamenőleges hatállyal megsemmisítette. A megsemmisített rendeleti szabály tartalmazta azt, hogy a végrehajtó a Vht. 245. § (1) bekezdés a)–c) pontja alá eső esetekben az állandó helyettesi feladatok ellátását kizárólag annak a végrehajtói irodának a keretei között végezheti, amelyet saját maga alapított, vagy amelybe tagként belépett. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában kizárólag a Vht. 243. §-ának 2023. július 7-től hatályos (2a) bekezdését kifogásolta, mely ettől fogva törvényi szinten tartalmazza, hogy az állandó helyettes a 245. § (1) bekezdés a)–c) pontja szerinti esetekben az állandó helyettesi feladatok ellátását vagy annak a végrehajtói irodának a keretei között végezheti, amelyet saját maga alapított, vagy annak a végrehajtói irodának a keretei között, amelybe tagként belépett.
- [5] Alkotmányjogi panaszában az indítványozó az Alaptörvény számos rendelkezésének sérelmére hivatkozott. Sérül szerinte az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése, T) cikk (3) bekezdése és 18. cikk (3) bekezdése. Hivatkozott továbbá az Alaptörvény I. cikk (1) és (3) bekezdése, XII. cikk (1) bekezdése, XIII. cikke, XXIV. cikk (2) bekezdése, valamint XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése sérelmére is. Azzal érvelt, hogy a Vht sérelmezett rendelkezése az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésébe ütközik, sérti a jogforrási hierarchia követelményét, mert ellentétes a Vht. 245. § (6) bekezdésével és a 248. § (1) bekezdésével, továbbá túl is lép a törvény által kapott felhatalmazáson. Állította, hogy a tulajdonhoz való jog teljes elvonására az Alaptörvény XIII. cikk (2) bekezdése szerint csak kivételesen és közérdekből, törvényben meghatározott esetekben van mód, azonnali és teljes kártalanítás mellett; a Vht. rendelkezése kapcsán azonban kártalanításra nincs lehetőség, és az indítványozó szerint nyomós közérdek sem indokolta az adott szabály megalkotását. A Vht. érintett rendelkezése sérti továbbá az indítványozó Alaptörvény XII. cikk (1) bekezdésében és a XIII. cikk (1) bekezdésében foglalt vállalkozáshoz és tulajdonhoz való jogát, mert az tulajdon elvonását teszi lehetővé, illetve a végrehajtói iroda fennmaradását, folyamatos működését nem garantálja. Sérül továbbá az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése, mivel a bírósághoz fordulás lehetősége, illetve a jogorvoslathoz való joga nem biztosított „azoknak a végrehajtóknak a számára, akiket a támadott törvényi bekezdés alapján köteleznek, kényszerítenek a végrehajtói szolgálatuk, a számláikon kezelt összegek, az árbevételei feletti tulajdonjog átadására, valamint annak tűrésére, hogy a helyettesítés alatt, az átadni kényszerített szolgálat ellátását a helyettesítő végrehajtó átszervezze

saját érdekeltségébe, miközben a helyettesített végrehajtók hivatali helyiségének működőképességét felszámolják, a végrehajtói működésük gazdasági hátterét jelentő végrehajtói irodájukat ellehetetlenítik.”

- [6] 1.2. A Vht. 243. §-ának jelen panasszal támadott (2a) bekezdése 2023. július 7-től hatályos, ettől kezdve írja elő azt, hogy az állandó helyettes az állandó helyettesi feladatok ellátását annak a végrehajtói irodának a keretei között végezheti, amelyet saját maga alapított, vagy amelybe tagként belépett. A rendelkezést a Vht.-be beiktató törvény hatálybaléptető rendelkezései között nincs olyan, amely kifejezetten arról szólna, hogy a megelőző időben megtörtént átadás-átvételekből eredeztethető, és folyamatban lévő helyettesítések esetén az átadó és átvevő végrehajtó jogaira és kötelezettségeire az sérelmezett rendelkezés alkalmazandó-e.
- [7] Az indítványozó az Alkotmánybíróság 6/2023. (VI. 6.) AB határozatára hivatkozva azt állítja, hogy e „döntés ismeretében lehetett volna számomra lehetőség arra, hogy az állandó helyettest elszámoltassam, azonban a támadott törvényi bekezdéssel igyekeztek ezen lehetőséget elzárni a felfüggesztés hatálya alatt álló végrehajtók előtt. A támadott bekezdés érvényben maradása megerősítené, a tartalmában, szövegezésében vele megegyező, alaptörvény-ellenes iránymutatások érvényesség-látszatát, kikényszeríthetőségét is. A bírósági végrehajtókra kötelező, alaptörvény-ellenes rendelkezések hatályosulása folytán a tulajdonomat, vállalkozásomat ért jogsérelmek már bekövetkeztek, azok orvoslására szolgáló jogorvoslati eljárás nincs biztosítva az önálló bírósági végrehajtók részére, hiszen az alkotmánybíróság által korábban megsemmisített rendelkezés került beiktatásra, ezért az Abtv. 26. § (2) bekezdés a), b) pontjaiban írt feltételek fennállnak”.
- [8] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése szerint az Alkotmánybíróság az ügyrendjében meghatározottak szerint tanácsban eljárva dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról. A (2) bekezdés alapján a tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, ezek között a 26–27. § szerinti érintettséget, az Alaptörvényben biztosított jogok sérelmét, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. A (3) bekezdés úgy szól, hogy a befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [9] Az Abtv. 30. § (1) bekezdés második fordulata szerint az alkotmányjogi panaszt az alaptörvény-ellenes jogszabály hatálybalépésétől – a jelen esetben 2023. július 7-étől – számított száznyolcvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az alkotmányjogi panaszt határidőben – 2023. július 28-án – nyújtották be.
- [10] Az alkotmányjogi panasz a határozott kérelem feltételeinek megfelel, megjelöli azt a törvényi rendelkezést [Abtv. 26. § (2) bekezdése], amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét, megjelöli az eljárás megindításának indokait, a sérelmezett jogszabályt, az Alaptörvény megsértett rendelkezését és az

Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, tartalmaz kifejezett kérelmet a jogszabályi rendelkezés megsemmisítésére [Abtv. 41. § (1) bekezdés, 52. § (1b) bekezdés f) pont], továbbá indokolást arra, hogy a jogorvoslati lehetőség nem áll fenn.

- [11] 2.1. Az indítványozó az Abtv. 26. § (2) bekezdés szerinti hatáskörben kérte az Alkotmánybíróság eljárását. Az Alkotmánybíróság korábbi határozataiban megállapította, hogy az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz az absztrakt utólagos normakontrollt felváltó speciális eljárás-fajta, mely személyes érintettséget feltételez. A panaszra tehát a jogszabály alkalmazása vagy hatályosulása ad okot, azonban úgy, hogy konkrét (bíróági) eljárás nem folyt/folyik az ügyben. {vö. 3238/2021. (VI. 4.) AB végzés, Indokolás [22]} Az Alkotmánybíróság a 3230/2022. (V. 11.) AB végzésben arra is rámutatott, hogy „csak abban az esetben folytathat le érdemi vizsgálatot az Abtv. 26. § (2) bekezdése alapján eljárva, ha az indítványozó igazolja, hogy a támadott jogszabály, jogszabályi rendelkezés vele szemben közvetlenül hatályosult, és ennek következtében őt alapjogsérelem érte” (Indokolás [14]).
- [12] Az olyan indítvány, amely nem tartalmazza ennek az igazolását, nem alkalmas arra, hogy az Alkotmánybíróság érdemi eljárása alapjául szolgáljon {lásd pl.: 3099/2023. (III. 1.) AB végzés, Indokolás [12]; 3220/2023. (V. 5.) AB végzés, Indokolás [17]}.
- [13] 2.2. A jelen indítvány nem tartalmaz megfelelő érvelést arról, hogy az indítványozót a 2023. július 7-én hatályba lépett törvényi rendelkezés miatt érinti közvetlenül. Az alkotmányjogi panasz szerint az indítványozó esetében a sérelmesnek tartott helyettesítés 2021 júliusában indult. A Vht. 243. § (2a) bekezdése ezután, 2023. július 7-én lépett hatályba. Az alkotmányjogi panasz nem indokolja, hogy az indítványozó konkrét ügyében miért a Vht. támadott rendelkezése lenne alkalmazandó, s miért ez okoz számára jogsérelmet. Az indítványban nincs utalás arra, hogy az indítványozóval szemben a Vht. támadott rendelkezését alkalmazták volna az indítvány benyújtásakor vagy ez belátható időn belül, kényszerítően megvalósulna. Az indítvány tehát nem tartalmaz érvelést arról, hogy az indítvány benyújtásakor az indítványozót a Vht. támadott szabálya miatt érintette.
- [14] A jelen ügyben e körülmény miatt az alkotmányjogi panaszban foglaltak alapján nem állapíthatók meg az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerinti kivételes panasz fennállásának a feltételei az indítványozó személyét illetően. Önmagában az, a panaszban előadott egyetlen személyes körülmény, hogy az alkotmányjogi panasz benyújtója végrehajtói szolgálatból felfüggesztés alatt álló végrehajtó, aki helyett állandó helyettes jár el, nem alkalmas annak megalapozására, hogy a Vht. támadott rendelkezése – amely a bíróági végrehajtó állandó helyettes általi helyettesítésre vonatkozó előírást tartalmaz – az indítványozót aktuálisan, jelenvaló módon érintik, vele szemben közvetlenül hatályosulnak.

[15] 3. A fentiek szerint az alkotmányjogi panaszt az Alkotmánybíróság – az Abtv. 56. § (1) – (3) bekezdése alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés c) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2024. július 9.

Dr. Czine Ágnes s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Lomnici Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró